

W.J. Boon & Comp. en Promena-Boon

Boon gaf net als Verkade en andere bedrijven in de Zaanstreek aan de eerste chocoladefabriek de naam "De Ruiters", naar compagnon Pieter Ruyter die de fabriek liet bouwen, en voerde een ruiter als beeldmerk.

Cacao- en chocoladefabriek Boon in Wormerveer was een van de vele voedingsmiddelenbedrijven die in de 18^e/19^e eeuw in de Zaanstreek zijn opgericht. Jacob Boon begon in 1813 in molen "De Boonakker" met het malen van blauwsel en cacaopoeder en de handel in specerijen en verfwaren.

De productie van chocolade begon in 1877 toen compagnon Pieter Ruyter Dz. aan het Zuideinde een molen liet slopen en er een chocoladefabriek liet bouwen. In 1907 kreeg de firma Boon de goedkeuring tot het voeren van het Wapen van Koningin Wilhelmina, te zien op de voorkant van het geschiedenisalbum. Bij de viering van het 150-jarig bestaan in 1963 werd aan Boon het predicaat 'Koninklijk' verleend.

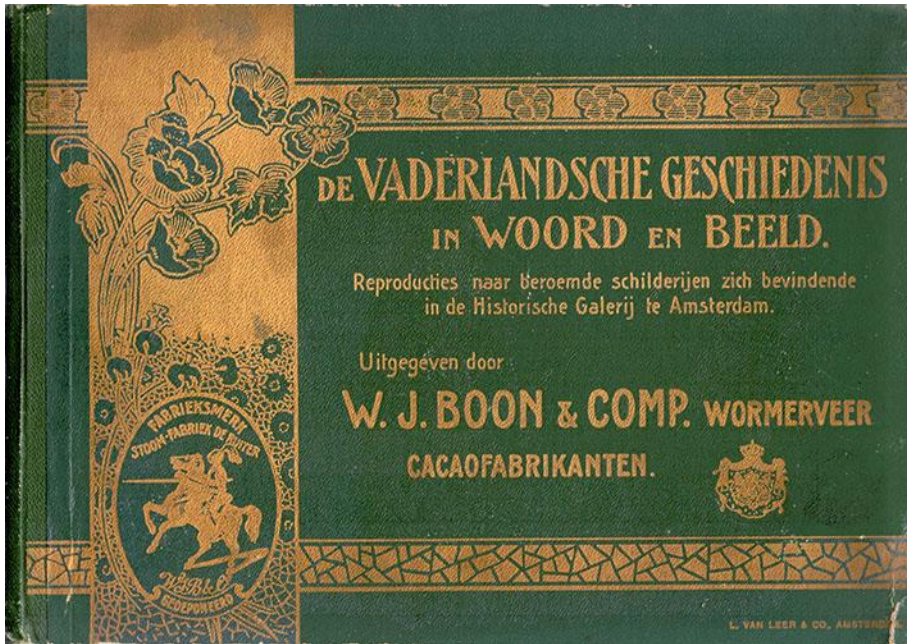
In de 20^e eeuw volgden nog een aantal grote uitbreidingen en er werd een cacaofabriek gevestigd in Boedapest.

Boon ging in 1925 samen met de "N.V. Russische Caramelfabriek Promena". Na de dood van de president-commissaris Laan in 1934 werden de twee N.V.'s samengevoegd in de N.V. Promena-Boon & Comp. In 1937 werd de failliete concurrent en plaatsgenoot Pette overgenomen en Promena-Boon verhuisde naar het fraaie Pette gebouw (zie bij Pette pagina 1). Begin negentiger jaren werd het hele bedrijf overgenomen door Klene. De fabriek in Wormerveer werd gesloten. In 1999 werd Klene ingelijfd door snoepfabrikant Van Melle in Breda, en de naam Boon verdween.

Enkele jaren nadat Verkade begon met de uitgave van de lange serie "heliografieën" (fotolithografische reproducties) Hollandsche Kunst, gaf Boon een serie heliografieën uit gewijd aan de vaderlandse geschiedenis, met een insteekalbum dat in uitvoering sterk overeenkomt met de eerste Van Nelle albums. De plaatjes en het album werden gemaakt door dezelfde drukker als die van Van Nelle, de befaamde heliografische drukkerij L. van Leer, die heliografieën heeft gemaakt tot in de zestiger jaren. Een eigenaardigheid van dit album is dat het "De Vaderlandsche Geschiedenis in Woord en Beeld" heet, terwijl het album tekstloos is. Er staan wel teksten op de achterkant van de plaatjes, maar die zijn onleesbaar als de plaatjes ingestoken zijn.

In 1934 trad Dick Laan (1894-1973) als bedrijfsleider in dienst bij Promena-Boon. Laan werkte aanvankelijk in de olieslagerij van zijn vader, die in de Eerste Wereldoorlog failliet ging. Vanaf 1917 wijdde hij zich aan de productie van films en hij was medeoprichter van de Filmliga. Hij maakte tientallen speelfilms, kinderfilms en documentaires, en schreef daarnaast een aantal jeugdboeken. Hij maakte bij Boon onder andere een film over de productie van chocolade in het bedrijf. In 1939 ontpopte hij zich ook als schrijver van kinderboeken, met de publicatie van het boek Pinkeltje. Pas in 1949 kon het Pinkeltje boek opnieuw uitgegeven worden, elk jaar gevolgd door een nieuw boek. Pinkeltje werd zeer populair bij de kinderen en er verschenen uiteindelijk 29 delen van met vele herdrukken in verschillende talen.

Toen begin vijftiger jaren de verkoop van de Pinkeltje boeken op gang begon te komen – nog in goedkope uitgave met zwart-wit kaft – liet Laan zich overhalen om korte Pinkeltje-verhalen te schrijven voor zijn werkgever, die als simpele gekartonneerde albumpjes van 8 pagina's met 8 kartonnen uitknipplaatjes werden uitgebracht. Achterop het eerste deeltje wordt al de titel van het tweede deeltje vermeld, en de mededeling dat de serie wordt voortgezet. Maar Laan gaf er de brui aan en wijdde zich verder geheel aan zijn zeer succesvolle carrière als schrijver van de Pinkeltje verhalen.

BOON01

De Vaderlandsche Geschiedenis in Woord en Beeld

De Vaderlandsche geschiedenis in woord en beeld. Reproducties naar beroemde schilderijen zich bevindende in de Historische Galerij te Amsterdam. Uitgegeven door W.J. Boon & Comp. Wormerveer, Cacaofabrikanten. (1905)

Tekstloos album met 14 bladen om 112 "heliotypie-plaatjes" in te steken.

Prijs: 25 cts.

Kenmerken

Dit album is geproduceerd door de heliografische drukkerij L. van Leer in Amsterdam, net als de albums *Hollandsche Kunst* van Van Nelle, waar het sterke overeenkomsten mee heeft. Het binnenwerk en het type plaatjes van de albums van Van Nelle en in dit album zijn hetzelfde, behalve dat in dit album volgnummers op de bladen gedrukt zijn. De achterkant van het album is bedrukt met een fraaie reclame eveneens in gouddruk. Tussen de 14 insteekbladen zijn ruime pakketten opvulstrips opgenomen. Voorin is een apart blad met de inhoudsopgave gevoegd.

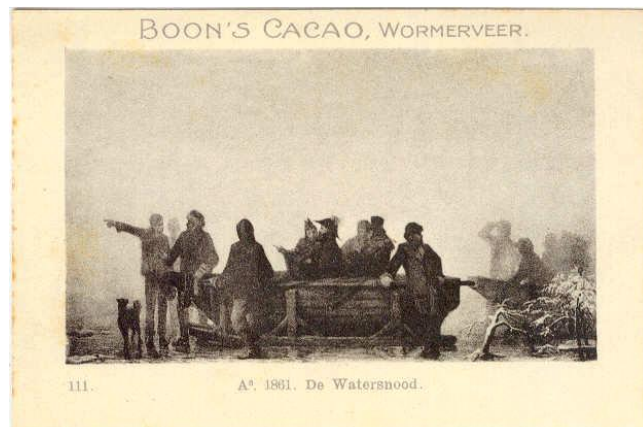
De plaatjes van half briefkaartformaat werden in 10 series van 10 stuks en een 11de serie van 12 stuks in enveloppen verstrekt bij een "gedécoreerde bus Boon's cacao van ½ kilo waarvan de prijs slechts f 1,- is". Het serienummer werd onderaan op de enveloppe gestempeld. Bij ¼ kilo werden 5 plaatjes verstrekt en bij 1/10 kilo 2.

Inhoud

Volgens de tekst op de envelop geeft het album "een getrouw beeld van de Vaderlandsche Geschiedenis van af het jaar 40 n. C. tot op heden". Bij de inhoudsopgave in het album is dat "tot de Troonsbestijging van H. M. Koningin Wilhelmina" (1898).

De plaatjes zijn reproducties van schilderijen en prenten uit de voormalige Historische Galerij van het Stedelijk Museum in Amsterdam. Het laatste plaatje, "Ao. 1898. Feestelijke intocht van Koningin Wilhelmina te Amsterdam", lijkt echter een foto te zijn.

Achterop de plaatjes is een bijbehorende tekst afgedrukt, die niet meer leesbaar is als het plaatje ingestoken is.

Ao. 1861. De Watersnood.

Sterke dooi, volgende op hevige vorst, die de mondingen van Maas en Merwede nog met ijs verstopt hield, dreef het water der rivieren tot ongekende hoogte op. Te Brakel ontstond een eerste dijkdoorbraak en weldra staat het geheele land tusschen Maas en Waal onder water en wordt Zalt-Bommel ernstig bedreigd. Z. M. Willem III begeeft zich persoonlijk naar de plaats des onheils, vergezeld van Prins Hendrik, Baron van Pallandt, Graaf van Stirum, Vice-Admiraal May, Mr. de Kock, Baron Snouckaert van Schauburg, om, waar mogelijk is hulp en onderstand te verlenen.

BOON02

Pinkeltje en de houten beestjes

Pinkeltje en de houten beestjes. Door Dick Laan. Uitgave en Copy-recht Promena-Boon & Comp. N.V. – Wormerveer, (circa 1950)

8 pagina's met 8 kartonnen uitknipplaatjes om op te plakken.

Kenmerken

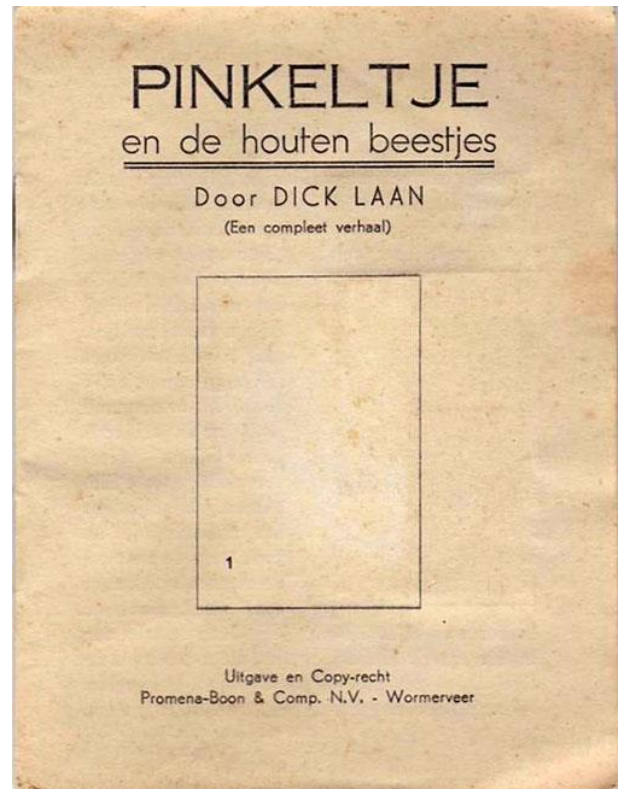
Het "boekje" van circa 13 x 17 cm bestaat uit slechts 2 dubbelgevouwen blaadjes met twee nietjes in de vouw. De 8 pagina's zijn ongenummerd.

De voorzijde is opgemaakt als de voorkant van een omslag. De volgende 7 pagina's bevatten de tekst van het korte verhaaltje. Op elke pagina, inclusief de eerste is een ruim kader gedrukt voor het inplakken van een relatief groot plaatje van 40 x 70 mm. De kaders en de plaatjes zijn genummerd 1 – 8.

De kartonnen plaatjes werden uitgeknipt chocoladeverpakking. Ondanks dat de afbeeldingen een zwart kader hebben gebeurde het uitknippen vaak nogal slordig, zoals te zien is op de omslag van het volgende boekje.

Inhoud

De verhaaltjes zijn simpel, duidelijk gericht op kleine kinderen, maar de zinsbouw past daar vaak niet goed bij. Het eerste verhaaltje vertelt dat Pinkeltje, "een klein oud mannetje, niet groter dan je pink", met 5 kleine grijze muizen achter de etenskast woont. Op een dag zien ze een klein jongetje met houten beestjes spelen. Het jongetje trapt er per ongeluk een kapot. Pinkeltje en de muizen gaan aan de slag en repareren het kapotte beestje. Als het jongetje het beestje weer intact terugziet zeggen de ouders "dat de kabouterjtes het gedaan hebben".

BOON03

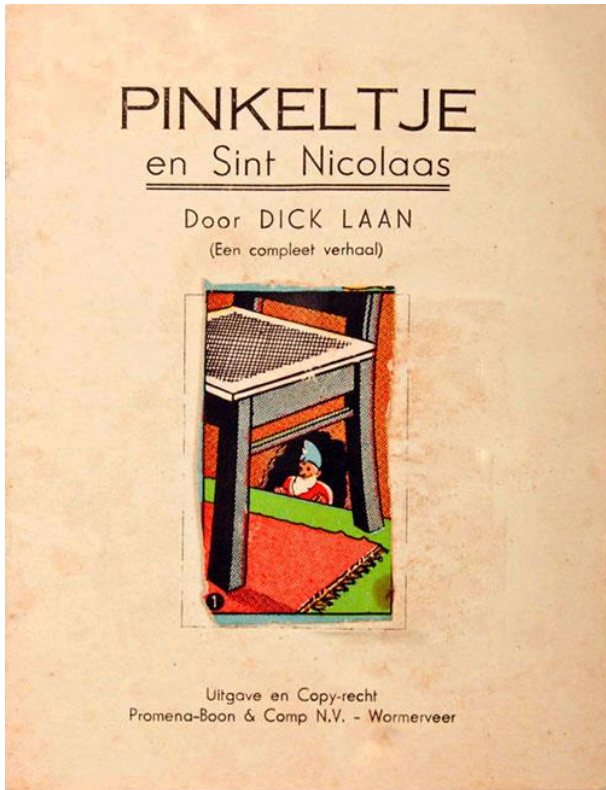
Pinkeltje en Sint Nicolaas

Pinkeltje en Sint Nicolaas, door Dick Laan. Uitgave en Copy-recht Promena-Boon & Comp. N.V. – Wormerveer, (circa 1951).

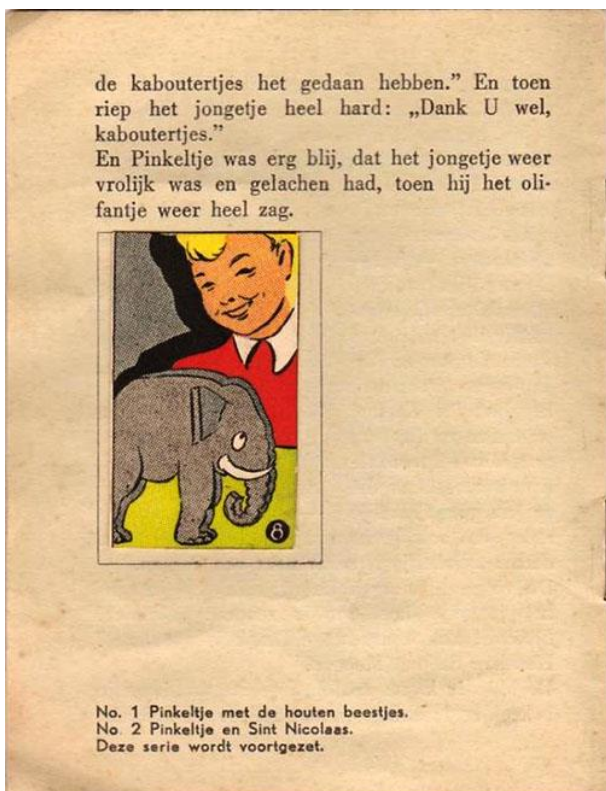
8 pagina's met 8 kartonnen uitknipplaatjes om op te plakken.

Kenmerken

Het boekje komt in opzet en uitvoering overeen met het eerste boekje,

Plaatje 6. Sinterklaas op ware grootte.

Achterop het eerste boekje werd het tweede al vermeld. gevolgd door de mededeling dat deze serie wordt voortgezet, wat niet gebeurd is.